

Частина 1

ОБВИНУВАЧ

— Скажіть мені, ви коли-небудь убивали людину? Просто так, без усякої на те причини? Ще й на очах великої кількості людей? Просто голіруч? — запитав помічник прокурора молодого слідчого Миколу Дорошенка.

— Але ж, але ж... я міліціонер! Я, я слідчий. Якщо ви пам'ятаєте! Не розумію, до чого взагалі ваше запитання? Як убивав? Зі службової зброї? — розгубився той.

Відклавши всі поточні справи, помічник прокурора Сергій Савчук ось уже кілька годин поспіль сторінку за сторінкою, абзац за абзацом вивчав зі слідчим матеріали кримінального провадження. Робота була позаплановою, і це гнітило й дратувало обох ще більше. Сергієві Савчуку цілком вистачало своїх нагальних проблем, але він чудово усвідомлював, що дорученням керівництва нехтувати не варто, тому емоції краще «заховати» та якнайшвидше опанувати себе. Тим паче, що районний прокурор, який, власне, і «нарізав» нових завдань, мав доволі мстивий характер.

— Заспокойтеся й не сприймайте все так буквально! Я зовсім не те мав на увазі. Ви лишень самі логічно подумайте, — трохи стихивши оберти, Савчук намагався достукатися до непробивного слідчого. — Ну ж бо, шановний, напружте трохи мізки. Спробуймо ще раз послідовно

відтворити розвиток подій. Один дорослий чоловік зустрічає посеред міста, просто біля великого торговельного центру, іншого дорослого чоловіка. Так? Довкола — сотні людей: відвідувачі, перехожі, працівники парковки, охорона... Чоловіки розмовляють три хвилини дев'ятнадцять секунд. Несподівано між ними виникає суперечка, яка швидко переростає в бійку. Встигаєте за моїми думками? Як встановило слідство, нападнику — тридцять п'ять років, потерпілому — удвічі більше, сімдесят два. Якоїсь миті фізично дужчий нападник збиває з ніг потерпілого, точніше сказати, вже загиблого. Ще трохи між ними триває доволі жорстка боротьба, обмін сильними ударами. Але, зрештою, молодість перемагає, нападник опиняється над жертвою й несамовито хапає того за горлянку. Упродовж десяти хвилин він не розтискає рук, хоча вже після другої хвилини стає зрозуміло, що людина померла, — сталава хватка не залишила чоловікові жодного шансу. У нас є багато відеозаписів із камер спостереження та смартфонів очевидців. Ці ролики вже понад місяць набирають рекордну кількість переглядів у мережі — осканеніле обличчя нападника, який відпускає скривавленого стариганя лише на вмовляння натовпу. Після цього він абсолютно спокійно сідає поряд із загиблим і мовчки очікує на приїзд міліціонерів. Цілковита апатія, відсутність будь-яких емоцій. Покірно здався.

Помічник прокурора уважно подивився на слідчого. Дорошенко й так добре пам'ятав подробиці кримінальної справи, проте слова Савчука трохи спантеличували: уява мимоволі домальовувала моторошні деталі — побите старече тіло на асфальті, кров на порепаній шкірі, застиглий погляд, спрямований у небо...

— Агов! То які будуть ідеї? Ви вже майже два місяці розслідуєте справу! — голос Савчука повернув співрозмовника до реальності.

— Ну, для такого виду злочину в мене ще досить часу для слідчих дій. Злочинець давно під вартою, і я практично закінчив. Окрім того, злочинець у всьому сам зізнався. Та й інших доказів не бракує — свідки, записи відеокамер. Залишилося тільки від вас отримати погодження — і можна передавати матеріали до суду, — з відчуттям виконаного обов'язку повідомив слідчий.

— І яка ж, на вашу думку, повинна бути кваліфікація дій? І, до речі, припиніть називати обвинуваченого злочинцем — презумпцію невинуватості ще ніхто не скасовував! — суворо зауважив помічник прокурора.

— Убивство з хуліганських мотивів, — упевнено відповів слідчий. — Пункт сім частини два статті сто п'ятнадцять Кримінального кодексу України¹. Експертизу на стан психічного здоров'я обвинуваченого провели — осудний. Обставин, що обтяжують чи пом'якшують передбачене законом покарання, під час слідства не виявили. У злочинця, тобто, пробачте, в обвинуваченого, навіть не було ознак алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Що ж до загиблого, то він перебував у стані легкого алкогольного сп'яніння. Але це ніяк...

— Скажіть відверто, Миколо Сергійовичу, ви справді готові завершити цю справу? — глибоко видихнувши помічник прокурора перервав доповідь слідчого на пів слові.

— Так, готовий, — трохи невпевнено промовив той.

Насправді Миколу Дорошенка неприємно здивувала поведінка Савчука й те, що їхня розмова затягнулася на кілька годин. Він дедалі частіше поглядав на настінний годинник і нетерпляче чекав, коли нарешті закінчиться ця марна, на його думку, розмова.

¹ Пункт 7 частини 2 статті 115 Кримінального кодексу України — умисне вбивство з хуліганських мотивів; карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі. (Тут і далі прим. авт.)

— Я, власне, завершив усе ще минулого тижня. Як відомо, слідчий — фігура процесуально незалежна. Однак прокурор району Степан Іванович наказав мені порадитися з вами, перш ніж виносити постанову про закінчення слідства та пред'явлення матеріалів справи.

— Гарзд, Миколо Сергійовичу, я вже маю досить інформації. Ви можете йти. А мені дайте ще час до понеділка, аби поміркувати над усім цим та вирішити, що робити, — утомлено проказав помічник прокурора й увічливо випровадив колегу з кабінету.

Година була пізня, за вікном зовсім стемніло. Сергій Савчук зателефонував постовому і, довідавшись, що в будівлі районної прокуратури нікого, окрім них, давно немає, відчинив вікно й розслаблено закурив. Керівництво прокуратури рішучо боролось з курінням на робочих місцях, тому працівникам доводилося бути обережними, ховаючись, наче школярі, по закутках. Однак зараз Савчукові без тютюну міркувати було надто складно.

«Ну як це так — убити незнайому людину на очах десятків свідків і під спостереженням відеокамер? Це більше скидається на якийсь кіносценарій. Ні, тут мусить бути ще щось, чого не побачив слідчий. Для хуліганських мотивів тут, безперечно, малувато фактажу. Де в діях обвинуваченого показова зневага до суспільства, особлива зухвалість чи винятковий цинізм? Де хоч один із типових виявів хуліганства? Жодного немає! Це все не те», — думав помічник прокурора, понуро дивлячись у темряву й докурюючи вже восьму цигарку.

Його погляд зачепився за попільничку на підвіконні — недопалки стирчали в різні боки, нагадуючи жахливого і до того ж смердючого їжака.

«Е, ні, то вже занадто. На сьогодні досить», — Сергій Савчук вирішив більше не ламати голову й нарешті дати собі відпочити.

Накинувши потертий шкіряний плащ і опечатавши службовий сейф, Сергій зупинився у дверях, обвів поглядом кабінет — і передумав іти додому. Навіщо йому йти, якщо завтра вранці повертатися сюди? Та й удома на нього однаково ніхто не чекає: після розлучення з дружиною квартира помічника прокурора більше не була домівкою, ставши місцем для короткочасного сну й перевдягання.

Сергій Савчук зняв плащ, дістав із шафи подушку та ковдру й ліг на розташований у кутку диван. Такі дивани були майже в усіх кабінетах — зазвичай на них відпочивали під час чергування. Однак Савчук використовував диван для цілком повноцінного сну. Ще під час служби в армії Сергія навчили вправ, завдяки яким він швидко й міцно засинав за будь-яких умов. Секрет засинання був доволі простим: спочатку потрібно багато разів поспіль сильно замружувати й різко розплющувати очі. П'ятдесят повторень. Потім треба лягти у зручну позу, змежити повіки, спробувавши зсередини спрямувати погляд угору — наче до середини лоба. Коли засинати не вдавалося через емоційне напруження, Савчук додавав до вправ лічбу до ста, але не звичайне «один — два — три...», а по-особливому — з обох кінців цього цифрового ряду до середини: один — сто — два — дев'яносто дев'ять — три — дев'яносто вісім і так далі. Ось і тепер, пригадавши давню звичку, він за кілька хвилин поринув у глибокий сон.

Сергієві Васильовичу Савчуку нещодавно виповнилося сорок два. Це був високий худорлявий чоловік із правильними рисами обличчя — прямий ніс, виразні

сіро-блакитні очі, вольове підборіддя. На тонких губах Савчука повсякчас блукала скептична посмішка — наче він усе на світі побачив і зрозумів, а тепер лише спостерігає, як інші набивають собі гулі на очевидних помилках. Попри відносно молодий вік, Сергій Васильович устиг неабияк посивіти. Рання сивина, а ще сутула спина та випнуті вперед плечі візуально додавали йому кілька зайвих років.

Загалом же Сергій Савчук справляв враження провінційного інтелігента. Незважаючи на побутову невлаштованість, він завжди мав свіжу сорочку й бездоганно чистий службовий мундир. У його шафі висіли чотири однакові комплекти офіційного прокурорського одягу — піджак, брюки, а також кілька ідеально випрасуваних сорочок. Сам Сергій гардеробом не опікувався. Колись за цим стежила дружина, тепер же, коли виникла потреба, він заносив брудний одяг знайомій, яка прала й прасувала його. Обідав і вечеряв помічник прокурора традиційно в службовій їдальні, а замість сніданку викурював цигарку-другу, запиваючи горнятком міцної кави.

Відповіді на складні запитання, які не давали спокою від учорашнього вечора, знайшлися абсолютно випадково наступного ранку, коли колега процитував бородатий жарт про те, як маленького Івасика Павлова вкусив собака: «Собака вкусив і забувся, а маленький Іван не забувся». Ця фраза, неначе струмом, струснула Сергія Савчука. Він обірвав розмову з колегою і квапливо попрямував до свого кабінету, аби вже за кілька днів звести всі нестиківки у справі до нуля.

— Я надіслав запити про всі раніше зареєстровані місця проживання обвинуваченого Павлова В. Н., а також довідки про склад сім'ї за цими адресами. З'ясував нові обставини, які багато чого пояснюють. Дев'ятнадцять

років тому обвинувачений Павлов В. Н. жив у Чорноморську разом зі своєю матір'ю та вітчимою Карпюком Станіславом Євгеновичем, ким, власне, і є наш загиблий. За фактом встановлених обставин слідчий провів додатковий допит Павлова, — чітко рапортував Савчук у кабінеті прокурора району Гулька Степана Івановича, відчуючи задоволення від непідробного захвату свого безпосереднього керівника.

— Ого! Он воно як цікаво все виходить. І як ти тільки до цього додумався? — здивовано запитав прокурор.

Він підвівся з-за столу й пересів на крісло поруч зі своїм помічником.

— Зовсім випадково. Ви доручили слідчому Дорошенку, аби він перед завершенням слідства доповів про результати мені. Він, мушу сказати, виявився доволі поверховим — молодий ще, недосвідчений. Хоч хлопець здібний, як виросте — будуть з нього люди. Ну, ви ж самі розумієте: справа ніби очевидна, тож слідчий вирішив не ускладнювати собі роботи. Зізнання є, доказів — вагон. Навіщо ж глибше копати?

— Ти зараз суть справи викладай. Про все інше я й сам дізнаюся. Я теж зі «слідаків» починав — не тобі мені розповідати, що це за робота. Що говорив обвинувачений на допиті? — нетерпляче поцікавився Степан Іванович.

— Тут ціла історія. Коли хлопцеві, тобто обвинуваченому, було шістнадцять років, він став свідком препаскудної сімейної сцени. Одного разу, прийшовши разом із матір'ю додому, вони заскочили п'яного вітчима в ліжку з якоюсь «мадамою». Між подружжям уже давно був розрив, але вони все ніяк не могли роз'їхатися — квартирне питання, так би мовити. Ось тоді виникла серйозна сварка, яка швидко переросла у фізичну розправу: захмелілий вітчим добряче відгамселив дружину на очах у хлопця. Той заціпенів від страху, розгубився

і не спромігся хоч якось заступитися за матір. Потім він багато років не міг пробачити собі того боягузтва — картав себе за слабкодухість. А матір за кілька місяців унаслідок нещасливого кохання й емоційно тяжкого розлучення потрапила до психіатричної лікарні, де через рік померла. Не оговталася бідолаха, — співчутливо зауважив Савчук і на мить замислився про щось своє.

— Ну, а далі? Що там було далі? — Степана Івановича розпирала несамовита цікавість, тож він безцеремонно підганяв оповідача.

— Вітчима наш обвинувачений не бачив багато років, — продовжив Савчук, притлумлюючи внутрішнє напруження від спогадів про власне зруйноване життя. — Попри дитячу психологічну травму, усе в нього склалося добре: гарна робота, сам — авторитетний фахівець, має зареєстровані раціоналізаторські пропозиції, керівництво його цінує та заохочує. Квартира, дружина, двоє дітей. Меншій доньці лише два роки.

Районний прокурор ритмічно розхитувався у кріслі, уважно слухаючи Сергія Савчука, і мимоволі тер підборіддя, цілковито зосередившись на почутому.

— Але Земля кругла — майже за двадцять років вони таки випадково зустрілися. Колишній вітчим навіть не впізнав хлопця. Однак молодий чоловік зупинив його й нагадав про себе. Слово за слово. Старий був «під мухою», тож не скупився на лайку: мовляв, сучкою була твоя матір і ти такий самий сучий син, померла — туди їй і дорога. І ще різної гидоти наговорив. Результат ви знаєте. Павлов душив його, поки люди не відтягли. Уявляєте: розчавив пальцями трахею! А коли зрозумів, що накоїв, спокійно здався міліції, яка прибула на виклик очевидців.

— Гнітуча історія. Такі потрібно студентам-юристам розказувати. Ось він як свою матір захищав і свій чоло-

вічий сором кров'ю змив. Якби ж із ним у підлітковому віці психолог попрацював, пояснив, що і як... От і не посперечаєшся, що дитяча травма — міна сповільненої дії. Ну й справа, — замислено промовив прокурор. — Закуримо? В тебе є? Знаю, що є. Діставай, не бійся, зараз можна.

Гулько відчинив навстіж вікно і простягнув руку по цигарку — йому самому кортіло зробити кілька затяжок, аби розігнати неприємні думки.

— Ну й життя... Хрін хто таке вигідає, навіть якщо дуже постарається! А ти, Сергію, молодець, добре попрацював.

Прокурор поклав руку на помічникове плече і, приязно усміхаючись, кілька разів стиснув його. Було помітно, що Сергієві Савчуку така увага та схвалення керівника подобаються.

Вони мовчки викурили по цигарці і, не змовляючись, взяли ще по одній. Вгамувавши нікотинову спрагу, прокурор рівним голосом запитав:

— Що плануєте зі слідчим робити в цій справі?

— Поки що перекваліфікували з частини другої на частину першу статті сто п'ятнадцять¹. Це вже добре, бо тепер цьому чоловікові не загрожує довічне позбавлення волі. Також як пом'якшувальні обставини пишемо щире каяття, сприяння слідству. Окрім цього, додаємо вчинення злочину внаслідок сильного душевного хвилювання, спричиненого аморальними діями потерпілого. А в суді вже побачимо. Будемо просити про нижню межу санкції статті — сім років, — по-діловому, без зайвих слів доповів Савчук.

---

¹ Частина 1 статті 115 Кримінального кодексу України — вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, що карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років.

— Ну гаразд, ідіть. Ох і надиміли ж ми з вами тут — хоч сокиру вішай. Треба хутко все провітрити, — із удаваною суворістю бубонів прокурор.

Він уже опанував себе й знову почав звертатися до Савчука на «ви». Також Степан Гулько не прогавав нагоди згадати про принципову боротьбу з курінням на робочих місцях, нібито й не він жадібно смалив тут п'ять хвилин тому.

Несподівано прокурор щиро і по-дружньому тепло звернувся до Савчука:

— Слухайте, Сергію Васильовичу, давно хотів вас запитати: чому ви у свої роки досі в помічниках прокурора ходите? І чому досі в чині молодшого радника юстиції¹? Я лишень на п'ять років за вас старший. Вам уже можна було б і прокурором бути. Чи принаймні заступником.

— Дозвольте дати відповідь іншим разом, — по-військовому відкарбував Савчук.

Відповідати на таке особисте запитання йому зовсім не хотілося. Прокурор побачив біль, який промайнув у погляді підлеглого, і, поблажливо махнувши рукою, дозволив йому залишити кабінет.

«Усе ще шкрябе душу тобі та перевірочка! Так і є, до ворожки не ходи. Все про тебе, шановний Сергію Васильовичу, знаю. Честолобність твою ми потішили, дали змогу з убивцею у справедливість закону погратися. По-батьківськи вислухали, підтримали: молодець, мовляв, кмітливий, чесний і принциповий. А тепер і ти нам прислужися, дорогенький. Якусь потрібну справу тобі підшукаємо...» — самовдоволено розмірковував Степан Гулько, zostавшись сам-на-сам у кабінеті.

---

¹ Молодший радник юстиції — класний чин в органах прокуратури України й в органах юстиції, що співвіднесений із військовим званням майора.

2

Під час обідньої перерви Сергій Савчук повернувся думками до запитання шефа й укотре взявся прокручувати в голові справу, що так суттєво позначилася на його кар'єрі. Взагалі-то могло бути й гірше. Його могли, наприклад, засадити до в'язниці за сфальшованими звинуваченнями чи звільнити через незадовільні результати атестації... Тож нічого янгола-охоронця гнівити, все минулося відносно легко та майже безболісно.

Так, за допомогою попереднього керівника йому на кілька років затримали просування по службі та присвоєння чергового звання. А щоб не дуже розслаблявся, ще й перевели з обласної прокуратури до районної. Так, зіпсували конкретно особову справу — дідько його знає, що там понаписували. Та найгіршим з усього виявилось, що робочі перипетії вплинули на особисте життя — зруйнували стосунки з дружиною, яка категорично відмовилася підтримувати принциповість чоловіка. Врешті-решт вона пішла від нього. Ще й примудрилася все з квартири вивезти. У прямому значенні — все: меблі, техніку, посуд... Навіть штори познімала й килими забрала! Залишила самий матрац на підлозі та набір постільної білизни. Особисті ж речі чоловіка поскидала в картонні коробки й поставила попід стінами. Насправді шафи, столи, ліжка та дивани ніякої цінності не мали — усе було зовсім не нове та давно потребувало заміни. Дружині також геть не були потрібні старий телевізор, холодильник і пральна машина, яка працювала через раз. З її боку це була помста за «витрачені на цього козла вісім найкращих років життя». Принаймні саме так вона це формулювала. Моральна та матеріальна компенсація, так би мовити. Утім, Сергій уже давно на неї не сердився, спромігшись навіть зрозуміти її вчинки.

А справа, яка поставила з ніг на голову реальність Сергія Савчука й додала йому проблем у житті, почалася зі звичайних робочих моментів. На той час він працював керівником відділу з нагляду за органами, що здійснюють дізнання та слідство. Здебільшого діяльність відділу була пов'язана із розглядом різноманітних скарг на слідчих, переважно на слідчих міліції. Заяв було багато, тому часто-густо їх перевіряли лише формально і розсилали відписки. Зазвичай стандартною була така практика: викличуть слідчого, зіб'ють з нього пляшку і до пляшки — та й по всьому.

Натомість Сергій Савчук намагався розбиратися по суті й тому був завалений справами по самісінькі вуха. Так, в одній із заяв ув'язнений у слідчому ізоляторі вказував на те, що його «закрили по безпределу» — коноплю йому «менти» самі підкинули. На перший погляд, звичайнісінька скарга, яка нічим не вирізнялася з-поміж десятків інших. Утім, далі обвинувачений писав: «Моя дружина зійшлася з крутим мужиком, у якого кум — начальник слідчого відділу міської міліції. Вона хотіла якнайшвидше оформити розлучення, але так, щоб я на дитину ніяких прав не отримав та щоб погодився з квартири виселитися, взявши свою частку грошима. Моя законна дружина дуже поспішала — нове кохання, новий успішний чоловік. А тут я плутаюся під ногами. На думку її теперішнього хахаля, я повний нуль. Він приїжджав мене переконати, щоб я на все погодився і «загубився», але я його послав до всіх херів. А через кілька днів після того мене обшукали просто на вулиці й у кишені моєї куртки якимось дивом знайшли паперовий згорток із травою. І більше я додому не повернувся. Спочатку три дні був в ізоляторі тимчасового тримання, а зараз уже півроку сиджу в СІЗО...»

Щось у тій скарзі зачепило Савчука. Інтуїція підказувала йому, що це була чистісінька правда. Правда життя.

Однак проведені перевірки не дали ніякого результату. Жодного натяку на «підставу». Усе було оформлено грамотно: поняті, особистий огляд, виявлення наркотичної речовини, експертиза. Усе процесуально правильно. І слідчий, і оперативники в один голос розповідають як по писаному.

У суді обвинувачення щодо цієї справи підтримував давній товариш Савчука. Сергій по дружбі попросив у нього переглянути матеріали справи. Той довго читав, перечитував, роздивлявся. І таки видивився. Серед документів лежав папір, у який нібито було загорнуто наркотики. З одного боку аркуш був чистий, зате з іншого — містив друкований текст. Савчук пробігся поглядом по уривках речень і вкрився холодним потом — текст був стовідсотково юридичним. Скидався на студентську курсову чи дипломну. Щось про склад злочину. Вочевидь, до звичайного інженера цей аркуш просто так потрапити не міг. Хіба що продавець марихуани мав якийсь стосунок до юридичного вишу. Але наразі то була лише версія, не більше.

Для підтвердження чи спростування своїх здогадок Савчук обрав кількох міліціонерів із тих, що брали участь у затриманні чи працювали з останніми. З особових справ Сергій Васильович отримав інформацію про те, де навчалися колись чи навчаються зараз ці міліціонери, а надалі витребував звідти копії їхніх курсових і дипломних робіт. Савчук розумів, що ловить надто крупною сіткою, адже ймовірність знайти збіги була мізерною. Він уже почав утрачати надію, що одержить хоч якийсь результат, і тільки добросовісність і педантичність не давали йому відступити.

Тим часом суд першої інстанції, особливо не заглиблюючись у деталі, устиг засудити скаржника на три роки. Аби виграти ще трохи часу, Сергій умовив товариша, який підтримував обвинувачення в суді, подати апеляцію на м'якість

вироку. Формально для цього підстави були. Звісно, існував чималий ризик: перегляд справи міг призвести до збільшення строку. Але Савчук уже нутром відчував, що взяв правильний слід. І диво таки сталося: частина тексту однієї із курсових робіт збіглася з тим, який був на паперовому згортку з кримінальної справи. Сергій, не узгоджуючи своїх дій із керівництвом, пішов безпосередньо до голови апеляційного суду і виклав йому все, що з'ясував.

Так зійшлися зірки, що на той час голова суду затято конфліктував із міліцейським керівництвом. Ось тут усе й закрутилося... Судді апеляційного суду порушили кримінальну справу проти міліціонерів, вирок зрадженому чоловікові скасували, тримання під вартою замінили на підписку про невиїзд, а саму справу відправили на додаткове розслідування.

Прокуратура та служба внутрішніх розслідувань міліції активно взялися за справу. Під час слідства переляканий оперативник за милу душу здав своїх співників. Виявилось, що організував усе начальник слідчого відділу. На жаль, проти нього не знайшлося прямих доказів, тож постраждав його заступник. Та й той відбувся легким переляком — отримав службове стягнення. Засудили тоді до умовного строку лише оперативника. З бідолахи, звинуваченого у зберіганні та збуті наркотиків, звісно, всі підозри зняли.

Ось така вийшла справа. Наче й пишатися можна, і дітям переповідати, однак не так сталося, як гадалося. Очільники прокуратури та міліції сприйняли ініціативу Сергія як особисту образу. «Прокурорські» дорікали, що Савчук діяв без відома керівництва — їм дуже кортіло мати такий собі важіль впливу на міліціонерів, аби за потреби вирішувати «свої питання». Представники ж органів внутрішніх справ убачали в цій історії зраду спільних інтересів й образу честі мундира.

І відтоді в Сергія Савчука, наче гриби після дощу, полізли проблеми. Одна за однією почалися всі можливі перевірки: дотримання строків розгляду звернень, дотримання секретного режиму, знання законодавства та службових вимог, дотримання етики та трудового розпорядку. І так далі, і тому подібне... «Мурижили» його понад пів року і, як наслідок, «повісили» кілька доган. А залишили Сергія Васильовича Савчука працювати в органах прокуратури винятково за попередні заслуги й орден, одержаний за бойове поранення під час затримання особливо небезпечного злочинця.

«Усе, що нас не вбиває, робить нас сильнішими», — часто заспокоював себе Савчук.

Він і справді став дуже сильним. Морально непохитним. Окремі колеги поважали його за чесність і принциповість, зверталися за порадою, інші ж — вважали лохом і ставилися підозріло. В районній прокуратурі Сергію Савчуку довелося починати все з нуля. Але була в цьому своя неоціненна перевага. Ніби нове життя зі старою мудрістю.

3

Посаду прокурора Іванівського району впродовж останніх шести років обіймав Гулько Степан Іванович. Це був огрядний чоловік середнього зросту з важкою ходою і таким самим нелегким характером. Йому нещодавно виповнилося сорок сім років, однак через зайву вагу і любов до алкоголю він здавався щонайменше п'ятдесятип'ятирічним.

Степана Івановича знали як запальну, імпульсивну людину. Спершу підлеглі часто потерпали від його крутої вдачі. Але поступово всі призвичаїлися до прокурорського норову й навчилися шукати підходи для вирішення своїх питань.